

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 3.9.2021
COM(2021) 534 final

2021/0285 (NLE)

Πρόταση

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με τη θέση που πρέπει να ληφθεί, εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στη Σύμβαση για την προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος στην περιοχή της Βαλτικής («Σύμβαση του Ελσίνκι») όσον αφορά την έκδοση σύστασης για την τροποποίηση του παραρτήματος III μέρος II της εν λόγω Σύμβασης

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

1. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Η παρούσα πρόταση αφορά την απόφαση για τον καθορισμό της θέσης που πρέπει να ληφθεί εξ ονόματος της Ένωσης στην επιτροπή για την προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος της Βαλτικής σε σχέση με την προβλεπόμενη έκδοση σύστασης για την τροποποίηση του παραρτήματος III μέρος II της Σύμβασης του Ελσίνκι

2. ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

2.1. Η Σύμβαση του Ελσίνκι

Η Σύμβαση για την προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος της περιοχής της Βαλτικής Θάλασσας (στο εξής: Σύμβαση) αποσκοπεί στην προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος της Βαλτικής Θάλασσας από όλες τις πηγές ρύπανσης, από την εκβιομηχάνιση και από άλλες ανθρώπινες δραστηριότητες. Τέθηκε σε ισχύ στις 3 Μαΐου 1980. Η Σύμβαση τροποποιήθηκε το 1992.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι συμβαλλόμενο μέρος της Σύμβασης¹.

2.2. Επιτροπή για την προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος της Βαλτικής (HELCOM)

Η επιτροπή για την προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος της Βαλτικής —γνωστή και ως επιτροπή του Ελσίνκι (HELCOM)— απαρτίζεται από εκπροσώπους καθενός από τα 10 συμβαλλόμενα μέρη² της Σύμβασης. Συνεδριάζει σε τακτά χρονικά διαστήματα ή εκτάκτως, ανά πάσα στιγμή, όταν συντρέχουν ειδικοί λόγοι. Η επιτροπή έχει ως αποστολή να εποπτεύει την εφαρμογή της Σύμβασης και να εξετάζει την κατάσταση της θαλάσσιας περιοχής, την αποτελεσματικότητα των εγκριθέντων μέτρων, τις προτεραιότητες και την ανάγκη λήψης οποιουδήποτε συμπληρωματικού ή άλλου μέτρου.

Σύμφωνα με το άρθρο 23 της Σύμβασης, κάθε συμβαλλόμενο μέρος διαθέτει μία ψήφο στην επιτροπή. Η ΕΕ διαθέτει αριθμό ψήφων ισοδύναμο με τον αριθμό των κρατών μελών της που έχουν υπογράψει τη Σύμβαση. Η ΕΕ δεν μπορεί να ασκήσει το δικαίωμα ψήφου της στις περιπτώσεις που τα κράτη μέλη της ασκούν το δικό τους, και αντιστρόφως.

Σύμφωνα με το άρθρο 19 παράγραφος 5 της Σύμβασης, η επιτροπή λαμβάνει τις αποφάσεις της με ομοφωνία των συμβαλλόμενων μερών, εκτός εάν προβλέπεται διαφορετικά.

2.3. Η προς έκδοση πράξη της επιτροπής για την προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος της Βαλτικής

Στις 20 Οκτωβρίου 2021 κατά την υπουργική σύνοδο της HELCOM του 2021, η επιτροπή για την προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος της Βαλτικής πρόκειται να εκδώσει σύσταση για την τροποποίηση του παραρτήματος III μέρος II της Σύμβασης του Ελσίνκι (στο εξής: προς έκδοση πράξη).

Σκοπός της τροποποίησης είναι να εκσυγχρονιστούν οι απαιτήσεις του παραρτήματος III μέρος II της Σύμβασης, με τη συμπερίληψη των πρόσφατων εξελίξεων στις επιστημονικές γνώσεις σχετικά με την ορθή γεωργική πρακτική και ενός νέου γλωσσαρίου όρων, λαμβανομένης υπόψη της υφιστάμενης νομοθεσίας της ΕΕ, και να προστεθεί νέα παράγραφος σχετικά με την ανακύκλωση θρεπτικών ουσιών με βάση τα αποτελέσματα της

¹ ΕΕ L 73 της 16.3.1994, σ. 19.

² Δανία, Εσθονία, Ευρωπαϊκή Ένωση, Φινλανδία, Γερμανία, Λετονία, Λιθουανία, Πολωνία, Ρωσική Ομοσπονδία και Σουηδία.

υπουργικής συνόδου της Επιτροπής που πραγματοποιήθηκε στις Βρυξέλλες το 2018 υπό την προεδρία της ΕΕ.

Η έκδοση της προβλεπόμενης πράξης ανοίγει τη διαδικασία σιωπηρής αποδοχής του άρθρου 32 της Σύμβασης για την τροποποίηση του παραρτήματος ΙΙΙ μέρος ΙΙ της εν λόγω Σύμβασης. Η τροποποίηση του παραρτήματος ΙΙΙ μέρος ΙΙ της Σύμβασης θα είναι δεσμευτική για την Ένωση.

3. ΘΕΣΗ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΛΗΦΘΕΙ ΕΞ ΟΝΟΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΈΝΩΣΗΣ

Η ανάγκη προστασίας της θαλάσσιας βιοποικιλότητας και των οικοσυστημάτων στη Βαλτική Θάλασσα, μεταξύ άλλων και στις θαλάσσιες περιοχές πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας, έχει αναγνωριστεί επανειλημμένα.

Η τροποποίηση του παραρτήματος ΙΙΙ μέρος ΙΙ της Σύμβασης του Ελσίνκι για την «Πρόληψη της ρύπανσης από τη γεωργία» αποσκοπεί στον εκσυγχρονισμό των απαιτήσεων της Σύμβασης. Ειδικότερα, το σημείο 3 σχετικά με την αποθήκευση κοπριάς και το σημείο 6 σχετικά με τη διασπορά οργανικής κοπριάς προσαρμόστηκαν, ώστε να συμπεριλάβουν τις πρόσφατες εξελίξεις στις επιστημονικές γνώσεις σχετικά με την ορθή γεωργική πρακτική. Επιπλέον, εισάγεται νέα παράγραφος σχετικά με την ανακύκλωση θρεπτικών ουσιών, ώστε να αντικατοπτρίζονται οι σχετικές δεσμεύσεις που αναλήφθηκαν στη διακήρυξη της HELCOM του 2018 υπό την προεδρία της ΕΕ, καθώς και νέο γλωσσάριο όρων, λαμβανομένης υπόψη της υφιστάμενης νομοθεσίας της ΕΕ.

Ενόψει της υπουργικής συνόδου της HELCOM του Οκτωβρίου του 2021, είναι αναγκαία η λήψη θέσης από την Ένωση, διότι η προβλεπόμενη σύσταση ανοίγει τη διαδικασία σιωπηρής αποδοχής του άρθρου 32 της Σύμβασης για την προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος της περιοχής της Βαλτικής Θάλασσας, προκειμένου να τροποποιηθεί το παράρτημα ΙΙΙ μέρος ΙΙ της εν λόγω Σύμβασης. Η τροποποίηση του παραρτήματος ΙΙΙ μέρος ΙΙ της Σύμβασης θα είναι δεσμευτική για την Ένωση. Δεδομένου ότι η τροποποίηση του παραρτήματος θα εκσυγχρονίσει τις απαιτήσεις σχετικά με την προστασία της Βαλτικής Θάλασσας, θα τροποποιήσει τις διεθνείς δεσμεύσεις και φιλοδοξίες της ΕΕ και θα βελτιώσει την προστασία του περιβάλλοντος, προτείνεται να υποστηρίξει η Ένωση την έκδοση της σύστασης.

4. ΝΟΜΙΚΗ ΒΑΣΗ

4.1. Διαδικαστική νομική βάση

4.1.1. Αρχές

Το άρθρο 218 παράγραφος 9 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ) προβλέπει την έκδοση αποφάσεων για τον καθορισμό «των θέσεων που θα πρέπει να ληφθούν, εξ ονόματος της Ένωσης, σε όργανο που συνιστάται από δεδομένη συμφωνία, όταν το εν λόγω όργανο καλείται να θεσπίσει πράξεις που παράγουν έννομα αποτελέσματα, με εξαίρεση τις πράξεις που συμπληρώνουν ή τροποποιούν το θεσμικό πλαίσιο της συμφωνίας».

Η έννοια των «πράξεων που παράγουν έννομα αποτελέσματα» περιλαμβάνει τις πράξεις που παράγουν έννομα αποτελέσματα δυνάμει των κανόνων του διεθνούς δικαίου που διέπουν το εκάστοτε όργανο. Περιλαμβάνει επίσης τις πράξεις που δεν έχουν μεν δεσμευτική ισχύ βάσει του διεθνούς δικαίου, αλλά «επηρεάζουν με καθοριστικό τρόπο το περιεχόμενο των ρυθμίσεων που θεσπίζει ο νομοθέτης της Ένωσης»³.

³ Απόφαση του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 7ης Οκτωβρίου 2014, Γερμανία κατά Συμβουλίου, C-399/12, ECLI:EU:C:2014:2258, σκέψεις 61 έως 64.

4.1.2. Εφαρμογή στην προκείμενη περίπτωση

Η επιτροπή για την προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος της Βαλτικής είναι όργανο που έχει συσταθεί με συμφωνία, και συγκεκριμένα με τη Σύμβαση για την προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος της περιοχής της Βαλτικής Θάλασσας.

Η πράξη την οποία καλείται να εκδώσει η επιτροπή για την προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος της Βαλτικής συνιστά πράξη που παράγει έννομα αποτελέσματα. Η προς έκδοση πράξη παράγει έννομα αποτελέσματα διότι κινεί τη διαδικασία σιωπηρής αποδοχής του άρθρου 32 της Σύμβασης με σκοπό την τροποποίηση του παραρτήματος III μέρος II αυτής.

Η προς έκδοση πράξη δεν συμπληρώνει ούτε τροποποιεί το θεσμικό πλαίσιο της Σύμβασης.

Συνεπώς, η διαδικαστική νομική βάση για την προτεινόμενη απόφαση είναι το άρθρο 218 παράγραφος 9 της ΣΛΕΕ.

4.2. Ουσιαστική νομική βάση

4.2.1. Αρχές

Η ουσιαστική νομική βάση για την έκδοση απόφασης δυνάμει του άρθρου 218 παράγραφος 9 της ΣΛΕΕ εξαρτάται πρωτίστως από τον στόχο και το περιεχόμενο της προς έκδοση πράξης σε σχέση με την οποία λαμβάνεται θέση εξ ονόματος της Ένωσης. Εάν η προς έκδοση πράξη επιδιώκει διττό σκοπό ή έχει δύο συνιστώσες και εάν ένας από τους σκοπούς ή μία από τις συνιστώσες μπορεί να χαρακτηριστεί κύριος/-α, ενώ ο/η άλλος/-η έχει απλώς παρεπόμενο χαρακτήρα, η απόφαση δυνάμει του άρθρου 218 παράγραφος 9 της ΣΛΕΕ πρέπει να στηρίζεται σε μία και μόνον ουσιαστική νομική βάση, ήτοι εκείνη που επιβάλλει ο κύριος ή πρωτεύων σκοπός ή συνιστώσα.

4.2.2. Εφαρμογή στην προκείμενη περίπτωση

Ο κύριος στόχος και το περιεχόμενο της προς έκδοση πράξης σχετίζονται με την προστασία του περιβάλλοντος.

Ως εκ τούτου, η ουσιαστική νομική βάση για την προτεινόμενη απόφαση είναι το άρθρο 192 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ.

4.3. Συμπέρασμα

Νομική βάση της προτεινόμενης απόφασης θα πρέπει να είναι το άρθρο 192 παράγραφος 1 σε συνδυασμό με το άρθρο 218 παράγραφος 9 της ΣΛΕΕ.

Πρόταση

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με τη θέση που πρέπει να ληφθεί, εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στη Σύμβαση για την προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος στην περιοχή της Βαλτικής («Σύμβαση του Ελσίνκι») όσον αφορά την έκδοση σύστασης για την τροποποίηση του παραρτήματος III μέρος II της εν λόγω Σύμβασης

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 192 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ σε συνδυασμό με το άρθρο 218 παράγραφος 9,

Έχοντας υπόψη την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Η Σύμβαση για την προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος της περιοχής της Βαλτικής Θάλασσας, όπως αναθεωρήθηκε το 1992 (στο εξής: Συμφωνία), συνήφθη από την Ένωση με την απόφαση 94/157/ΕΚ του Συμβουλίου⁴.
- (2) Σύμφωνα με το άρθρο 32 της Συμφωνίας, η επιτροπή για την προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος της Βαλτικής μπορεί να εγκρίνει τροποποιήσεις των παραρτημάτων της Συμφωνίας.
- (3) Η επιτροπή για την προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος της Βαλτικής, κατά την υπουργική σύνοδο του 2021 στις 20 Οκτωβρίου 2021, πρόκειται να εκδώσει σύσταση για την τροποποίηση του παραρτήματος III μέρος II της Συμφωνίας.
- (4) Είναι σκόπιμο να καθοριστεί η θέση που πρέπει να ληφθεί εξ ονόματος της Ένωσης στην επιτροπή για την προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος της Βαλτικής, δεδομένου ότι οι τροποποιήσεις των παραρτημάτων που συνιστά η Επιτροπή εγκρίνονται με τη διαδικασία σιωπηρής αποδοχής που προβλέπεται στο άρθρο 32 της Συμφωνίας. Η τροποποίηση του παραρτήματος III μέρος II της Συμφωνίας θα είναι δεσμευτική για την Ένωση.
- (5) Δεδομένου ότι η προβλεπόμενη τροποποίηση του παραρτήματος III μέρος II θα εκσυγχρονίσει τις απαιτήσεις σχετικά με την προστασία της Βαλτικής Θάλασσας, θα τροποποιήσει τις διεθνείς δεσμεύσεις και φιλοδοξίες της ΕΕ και θα βελτιώσει την προστασία του περιβάλλοντος, προτείνεται να υποστηρίξει η Ένωση την έκδοση της σύστασης.

ΕΞΕΛΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Η θέση που πρέπει να ληφθεί εξ ονόματος της Ένωσης στην υπουργική σύνοδο της επιτροπής για την προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος της Βαλτικής το 2021 είναι να

⁴ ΕΕ L 73 της 16.3.1994, σ. 19.

υποστηριχθεί η έκδοση της σύστασης για την τροποποίηση του παραρτήματος III μέρος II της Σύμβασης του Ελσίνκι.

Άρθρο 2

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στην Επιτροπή.

Βρυξέλλες,

*Για το Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος*